

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 354:338.2:502

DOI 10.36030/2310-2837-3(94)-2019-39-46

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Н. А. Малиш,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

С. О. Москаленко,

Національна академія державного управління при Президентові України

Розглянуто особливості формування та реалізації державної екологічної політики в розрізі етапів законотворчого процесу, пов'язаного з правовим урегулюванням діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері довкілля. Досліджено нормативно-правові акти, які є основою формування державної екологічної політики України. Визначено сутність та вплив екологічного спрямування державної політики на розвиток країни.

Ключові слова: державна екологічна політика, стратегія розвитку, цілі сталого розвитку, адміністративна реформа, контроль за дотриманням законодавства у сфері екології.

LEGISLATIVE SUPPORT OF PUBLIC ENVIRONMENTAL POLICY OF UKRAINE

N. A. Malysh,

National University of Kyiv-Mohyla Academy

S. O. Moskalenko,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The peculiarities of the formation and implementation of the state environmental policy in the context of the stages of the legislative process related to the legal regulation of the activity of state authorities and local self-government in Ukraine in the field of environment are considered. The legal acts that underlie the formation of the state environmental policy of Ukraine are investigated. The essence and influence of environmental policy direction on the development of the country are determined.

Keywords: public environmental policy, development strategy, sustainable development goals, administrative reform, monitoring of compliance with environmental legislation.

Постановка проблеми. Проблеми правового регулювання державної екологічної політики не є новими для України, але залишаються актуальними і сьогодні, попри те, що не сходили з порядку денного ще з перших років незалежності. Державна політика характеризує відповідну систему публічної влади, включно з механізмами її здійснення, реальними і потенційними можливостями впливу на різні сфери суспільного життя. Тож процеси унормування екологічної складової життєдіяльності суспільства, урахування сучасних реалій і новітніх тенденцій як у державному управлінні, так і в місцевому самоврядуванні потребують постійної уваги управлінців-практиків і науковців.

У ст. 16 Конституції України (Конституція України) визначено: «Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави».

Закон України «Про національну безпеку України» (2018) у ст. 92 визначає основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз у всіх сферах життєдіяльності, зокрема в екологічній сфері, а саме: «Національна безпека – захищеність, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах ... використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам» (Про основи, 2003).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Механізми формування та реалізації державної екологічної політики, проблеми збалансованого розвитку України, екологічної безпеки, питання

© Малиш Н. А., Москаленко С. О., 2019

екологічного права та екологічної освіти стали предметом наукового інтересу таких вітчизняних дослідників: О. Веклич (2003, с. 62–70), Т. Галушкіна, Є. Хлобистов, П. Черінько, М. Долішній (Долішній, 1998, с. 69–80), С. Дорогунцов, М. Хвесик, Л. Горбач, П. Пастушенко (2007), О. Лазор (2003), Ю. Шемшученко (Екологічне право, 2005) та ін. При цьому проводився аналіз екологічної ситуації в країні в цілому і на рівні регіонів, досліджувалася ефективність виконання відповідних планів, проєктів і програм, пропонувалися організаційні заходи щодо виправлення ситуації тощо.

Відаючи належне попередньому доробку науковців, які працювали над проблематикою формування та реалізації державної екологічної політики, слід наголосити на необхідності подальших досліджень у цій сфері. Це, зокрема, зумовлено тим, що система державного управління та місцевого самоврядування в Україні нині не задовольняє потреб суспільства. Функціонування виконавчих, судових органів та органів місцевого самоврядування у більшості територіальних громад не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища для потреб самореалізації особи, захисту її прав, надання населенню органами місцевого самоврядування, утвореними ними установами та організаціями якісних адміністративних послуг.

Мета статті – визначити особливості формування та реалізації державної екологічної політики в розрізі етапів законотворчого процесу, пов'язаного з правовим урегулюванням діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері довкілля.

Виклад основного матеріалу. Організаційну систему управління у сфері екології та природних ресурсів зазвичай розглядають у двох основних проєкціях: адміністративно-територіальній і галузевій. Функції державного управління у сфері реалізації державної екологічної політики України розділені між трьома гілками влади: законодавчою, виконавчою та судовою. Законодавча функція належить Верховній Раді України.

Історико-правовий аналіз законотворчого процесу становлення державної влади в Україні, що проводили науковці, зокрема М. Співак, традиційно визначає три етапи формування та реалізації екологічної політики. Перший етап: від прийняття Декларації про державний суверенітет України. Другий етап: від прийняття Конституції України до визначення правового статусу органів виконавчої влади на місцях і органів місцевого самоврядування, а також їх взаємодії між собою.

Третій етап: від упровадження основних положень адміністративної реформи в Україні (Співак, 2018, с. 88–98].

Доповнимо та конкретизуємо ці етапи у сфері охорони навколишнього природного середовища. Серед основних етапів законотворчого процесу, пов'язаного з правовим урегулюванням діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері довкілля, на нашу думку, необхідно зазначити такі (табл. 1).

28 квітня 1990 р. відповідно до Декларації про державний суверенітет України (Декларація), орган влади у сфері екології отримав назву Державний комітет Української РСР по екології і раціональному природокористуванню. У 1991 р. на базі Державного комітету створено Міністерство охорони навколишнього природного середовища України (Питання міністерства, 1991). Було затверджено Положення про Міністерство, де зазначалось, що Міністерство охорони навколишнього природного середовища України є центральним органом державного управління, підвідомчим Кабінету Міністрів України.

Далі, у 1994 р., на основі Міністерства охорони навколишнього природного середовища та Державного комітету України з ядерної та радіаційної безпеки створено нове міністерство – Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки (Про утворення, 1994).

Чергова адміністративна реформа в Україні знайшла своє відображення в Указі Президента 1999 р. «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» (1999). Відповідно до цього Указу на базі Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, Комітету України з питань геології та використання надр, Комітету України з питань гідрометеорології, Державної адміністрації ядерного регулювання України, Головного управління геодезії, картографії та кадастру, а також Державної комісії у справах випробувань і реєстрації засобів захисту та регуляторів росту рослин і добрив було створено Міністерство екології та природних ресурсів України, на яке було покладено виконання обов'язків спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

У 2003 р., ґрунтуючись на Рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 6 червня 2003 р. «Про невідкладні заходи щодо підвищення ефективності надрокористування в Україні», 15 вересня 2003 р. Указом Президента «Про заходи щодо підвищення ефективності державного

Етапи законотворчого процесу, пов'язаного з діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері охорони навколишнього природного середовища

Рік	Базові центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ)	Створено ЦООВ	Підстава для створення органу влади
1990	Державний комітет Української РСР по екології і раціональному природокористуванню	Державний комітет УРСР з охорони природи	Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р.
1991	Державний комітет УРСР з охорони природи	Міністерство охорони навколишнього природного середовища України	Проголошення незалежності України. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства охорони навколишнього природного середовища України» від 14 вересня 1991 р.
1994	Міністерство охорони навколишнього природного середовища та Державний комітет України з ядерної та радіаційної безпеки	Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки	Реорганізація. Указ Президента України «Про утворення Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» від 15 грудня 1994 р.
1999	Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, Комітет України з питань геології та використання надр, Комітет України з питань гідрометеорології, Державна адміністрація ядерного регулювання України, Головне управління геодезії, картографії та кадастру, Державна комісія у справах випробувань і реєстрації засобів захисту та регуляторів росту рослин і добрив	Міністерство екології та природних ресурсів України	Адміністративна реформа в Україні. Указ Президента «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» від 15 грудня 1999 р.
2003	Міністерство екології та природних ресурсів України	Міністерство охорони навколишнього природного середовища України та Державний комітет природних ресурсів України.	Реорганізація. Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів» 15 вересня 2003 р.
2010	Міністерство охорони навколишнього природного середовища	Міністерство екології та природних ресурсів України	Реформа. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 28 грудня 2010 р.
2014 – 2015 – дотепер	Міністерство екології та природних ресурсів України	Міністерство екології та природних ресурсів України. Розширення повноважень органів місцевого самоврядування	Адміністративна реформа. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади від 01.04.2014 р. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05 лютого 2015 р.

управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів» (Про заходи, 2003.) було прийнято офіційне рішення про реорганізацію Міністерства екології та природних ресурсів України в Міністерство охорони навколишнього природного середовища України та Державний комітет природних ресурсів України.

Наступна реформа була проведена в грудні 2010 р. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України було реорганізовано в Міністерство екології та природних ресурсів України (Про оптимізацію, 2010).

Реорганізації не призвели до оптимізації структури органів виконавчої влади та підвищення ефективності державного управління. Наступна спроба була зроблена в 2010–2011 рр. Вона декларувалася як масштабна реорганізація центральних органів виконавчої влади України (Співак, 2018, с. 94).

У квітні 2014 р. Кабінет Міністрів України затвердив «Концепцію реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні», у якій були задекларовані цілі, шляхи та способи вирішення цієї проблеми (Про схвалення, 2014). У 2015 р. приймають Закон Украї-

ни «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015).

З 1 січня 2015 р. вступили в дію зміни до Податкового (Податковий кодекс, 2015) та Бюджетного кодексів (Бюджетний кодекс, 2015), які розширили фінансові можливості місцевого самоврядування, що мало свій вплив і на здійснення заходів екологічної політики.

В умовах проведення в Україні реформи децентралізації влади особливого значення набуває проблема підвищення ефективності діяльності органів регіонального управління та місцевого самоврядування. У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997, ост. ред. 2017) визначені повноваження органів сільських, селищних, міських рад у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) та делеговані повноваження:

власні (самоврядні) повноваження: підготовка і подання на затвердження ради проектів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля, підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, прийняття рішень про оголошення в місцях масового розмноження та вирощування потомства дикими тваринами «сезону тиші» тощо;

делеговані повноваження: здійснення контролю за додержанням земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворенням лісів, вжиття необхідних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, здійснення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами тощо.

Наразі реформа децентралізації в Україні триває.

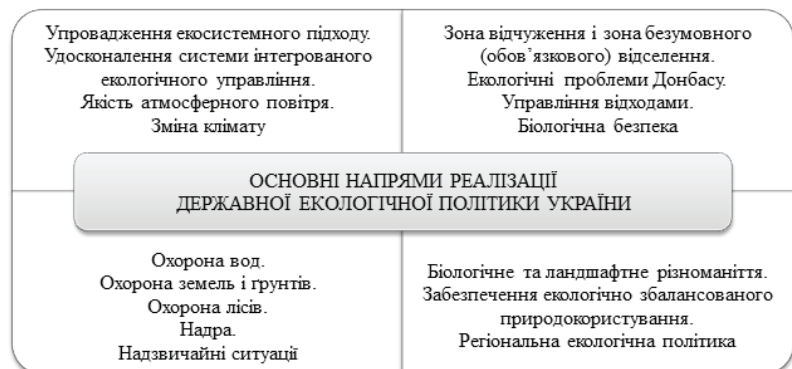
Основною метою Міністерства екології та природних ресурсів України відповідно до Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України (2015), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. є «забезпечення формування і реалізація державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки».

Організаційною складовою Міністерства екології та природних ресурсів є поділ на структурні підрозділи (Додаток, 2017) та підвідомчі організації (Підвідомчі організації). Структурними підрозділами Міністерства є департаменти, управління, відділи. До підвідомчих організацій Міністерства відносять: Державну службу геології та надр, Державну екологічну інспекцію, державні агентства України: з управління зоною відчуження, водних ресурсів та підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Мінприроди.

Державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства на території України в системі Міністерства охорони довкілля та природних ресурсів України здійснює Державна екологічна інспекція України. До системи управління у сфері екології та природних ресурсів належать також органи громадського управління.

Основними методами реалізації державної екологічної політики є: економічні (податки, санкції, пільги); адміністративно-правові (закони, укази Президента, постанови уряду, накази міністерств тощо); інформаційно-просвітницькі (преса, радіо, телебачення).

У зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС необхідно забезпечити поетапне наближення природоохоронного законодавства до відповідних директив ЄС, упровадження яких є невід'ємною частиною виконання Угоди. Основні напрями реалізації визначено в Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (2019). Закон вводиться в дію з 1 січня 2020 р. У ньому визначено проблемні сектори та напрями реалізації Закону (див. рисунок).

Основні напрями реалізації відповідно до Закону України Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

У документі зазначається: «запровадження міжнародних стандартів систем екологічного

управління на підприємствах і в компаніях сприятиме розвитку системи управління навколишнім природним середовищем та реалізації в Україні міжнародних природоохоронних ініціатив» (Про основні засади, 2019).

Хоча практика свідчить, що затвердження законом стратегії не є гарантією її дієвості. «Це, зокрема, демонструє аналіз реалізації Стратегії державної екологічної політики України до 2020 року, а також мотивація прийняття нової аналогічної стратегії на період 2030 року. Порівняння складових цих двох стратегій ... засвідчує ідентичність в оцінці наявних довготривалих проблем екологічного становища в Україні; однаковою є і задекларована основна мета державної (національної) екологічної політики» (Романюк, 2019, с. 156).

На нашу думку, важливим є впровадження системи управління екологічними ризиками в усіх галузях національної економіки, що сприятиме запобіганню катастрофам техногенного та екологічного характеру.

Військова агресія РФ та в результаті – захоплення частини території Донецької, Луганської областей та АР Крим спричинили шкоду здоров'ю людей, порушили безпеку життєдіяльності для п'яти мільйонів мешканців, призвели до змін стану навколишнього природного середовища, як то: припинення роботи очисних споруд та пошкодження сховищ токсичних і радіоактивних відходів; пошкодження територій природно-заповідного фонду, знищення лісів, рослинності, забруднення атмосферного повітря та ґрунтів хімічними продуктами тощо.

На вищезазначених територіях відсутня можливість для оцінювання пошкоджень природних комплексів, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони довкілля.

Висновки і перспективи подальших досліджень. З проголошенням незалежності Україна стрімко просувається у напрямі досягнення цілей, які Євросоюз запропонував для країн Східного партнерства. Держава реформує та оптимізує системи органів державної, регіональної влади та місцевого самоврядування. Серед успішних реформ, як зазначають експерти, є реформа у сфері навколишнього природного середовища.

Після підписання Угоди про асоціацію України з ЄС забезпечується поетапне наближення законодавства у сфері екології до відповідних директив ЄС. Основні напрями реалізації екологічної політики полягають у створенні ефективної системи державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, контролі за дотриманням природоохоронного законодавства, систематичному моніторингу наслідків впливу економічних процесів на навколишнє природне середовище, втіленні ідей збалансованого (сталого) розвитку, удосконаленні системи екологічної освіти.

Військова агресія РФ та анексія частини території Донецької, Луганської областей та АР Крим порушила безпеку життєдіяльності для мільйонів мешканців, призвела до знищення лісів і територій природно-заповідного фонду, забруднення атмосферного повітря і ґрунтів хімічними продуктами тощо. Відсутність можливості для оцінювання негативних впливів на природні комплекси та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони довкілля можуть призвести до незворотних наслідків в екосистемах.

Зазначене актуалізує подальші наукові розвідки щодо пріоритетних напрямів, механізмів та інструментів розвитку державної екологічної політики України, зниження екологічних ризиків, залучення громадськості до природоохоронної діяльності.

Список використаних джерел

- Бюджетний кодекс України від 8.07.2010. № 2456-VI. Редакція від 11.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- Веклич О. Сучасний стан та ефективність економічного механізму екологічного регулювання. *Економіка України*. Київ, 2003. № 10. С. 62–70.
- Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
- Додаток до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 31.01.2017 № 35. Структура Міністерства URL: <https://menr.gov.ua/content/struktura.html>

References

- The Verkhovna Rada of Ukraine (2010). The Law of Ukraine "Budget Code of Ukraine". Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (Accessed 29 July 2019).
- Veklych, O. Suchasnyi stan ta efektyvnist ekonomichnoho mekhanizmu ekolohichnoho rehuliuвання [Current status and efficiency of the economic mechanism of environmental regulation]. *Ekonomika Ukrayiny*. Vol. 10. P. 62–70. [in Ukrainian].
- The Verkhovna Rada of Ukraine (1990). Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (Accessed 29 July 2019).

- Долішній М. *Економічний розвиток і екологічна безпека: шлях України. Проблеми сталого розвитку України*. Київ: Наук. думка, 1998. С. 69–80.
- Екосередовище і сучасність : монографія: у 8 т. / Дорогунцов С., Хвесик М., Горбач Л., Пастушенко П. Т. 1. *Природне середовище у сучасному вимірі*. Київ: Кондор, 2007. 424 с.
- Екологічне право України. Академічний курс*: підручник / за заг. ред. Ю. Шемшученка. Київ.: ТОВ «Вид-во «Юрид. думка», 2005.
- Конституція України : Закон України від 28.06.1996. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр
- Лазор О. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2003. 542 с.
- Питання Міністерства охорони навколишнього природного середовища України : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.1991 № 200. Втрата чинності від 28.09.2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-91-п
- Підвідомчі організації Міністерства екології та природних ресурсів України. URL: https://menr.gov.ua/content/pidvidomchi-organizacii.html
- Податковий кодекс України. Редакція від 01.03.2019. 1, ст. 9., п.п. 1.5., п. 8 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
- Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32. Редакція від 28.02.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-п
- Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19
- Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів: Указ Президента України № 1039/2003. Втрата чинності від 22.01.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039/2003
- Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15.12.1999 № 1573/99. Втрата чинності від 09.12.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1573/99
- Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997. ост. ред. 4.06.2017. Гл. 2, ст. 33. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр
- Про національну безпеку України : Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355
- Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 28.12.2010 № 1085/2010. Редакція від 21.01.2014. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010
- Про основи національної безпеки України Закон України від 19.06.2003. № 964-IV (редакція від 09.07.2017). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15
- Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine (2017). Dodatok do nakazu ls. 35, Struktura Ministerstva. Retrieved from: https://menr.gov.ua/content/struktura.html (Accessed 30 July 2019).
- Dolishnii, M. (1998). Ekonomichnyi rozvytok i ekolohichna bezpeka: shliakh Ukrainy [Economic development and environmental security: Ukraines path], Problemy staloho rozvytku Ukrainy. Kyiv. P.69–80 [in Ukrainian].
- Dorohuntsov, S., Khvesyk, M., Horbach, L., Pastushenko, P. (2007). Ekoseredovyshche i suchasnist [Eco-environment and modernity] Pryrodne seredovyshche u suchasnomu vymiri. Kyiv. Vol. 1. 424 p. [in Ukrainian].
- Shemshuchenko, Yu. (ed.) (2005). Ekolohichne pravo Ukrainy. Akademichni kurs [Environmental Law of Ukraine. Academic course]. Kyiv [in Ukrainian].
- The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), «Konstitutsiia Ukrainy». Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр (Accessed 28 July 2019).
- Lazor, O. (2003), Derzhavne upravlinnia u sferi realizatsii ekolohichnoi polityky v Ukraini: orhanizatsiino-pravovi zasady [Public Administration in the Field of Environmental Policy Implementation in Ukraine: Organizational and Legal Framework]. Lviv. 542 p. [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine (1991). Pytannia Ministerstva okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha Ukrainy. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-91-п (Accessed 29 July 2019).
- Pidvidomchi orhanizatsii Ministerstva ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy. Retrieved from: https://menr.gov.ua/content/pidvidomchi-organizacii.html (Accessed 30 July 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine «Tax Code of Ukraine». Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (Accessed 29 July 2019).
- Cabinet of Ministers of Ukraine (2015). Polozhennia pro Ministerstvo ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy. Is. 32, Redakciya vid 28.02.2019. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-п (Accessed 30 July 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2015). The Law of Ukraine «About voluntary association of territorial communities». Retrieved from: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19 (Accessed 29 July 2019).
- President of Ukraine (2003). Pro zakhody shchodo pidvyshchennia efektyvnosti derzhavnoho upravlinnia u sferi okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha ta vykorystannia pryrodnykh resursiv. Is. 1039/2003. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039/2003 (Accessed 29 July 2019).
- President of Ukraine (1999). Pro zminy u strukturі tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady. Is. 1573/99. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1573/99 (Accessed 29 July 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (1997). The Law of Ukraine «About local self-government in Ukraine». Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр (Accessed 29 July 2019).

- України від 28.02.2019. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63948
- Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
- Про утворення Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України: Указ Президента України від 15.12.1994 № 768/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768/94>
- Романюк С. А. Теорія та практика стратегічного управління: монографія. Київ: НАДУ, 2019. 232 с.
- Співак М. Законодавче забезпечення державної політики у сфері місцевого самоврядування. *Держава і право* : зб. наук. пр. Серія Юридичні науки. Вип. 82 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юрид. думка», 2018. С. 88–98. URL: http://idpnan.org.ua/ua/vidavnicha_dijalnist/derjava_i_pravo.html
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2018). The Law of Ukraine «On the national security of Ukraine». Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> (Accessed 28 July 2019).
- President of Ukraine (2010). Pro optymizatsiiu systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady. Is. 1085/2010. Retrieved from: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010> (Accessed 29 July 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2003). The Law of Ukraine «On the basics of Ukraines national security». Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (Accessed 28 July 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2019). The Law of Ukraine «About the Fundamental Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period up to 2030». Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63948 (Accessed 30 July 2019).
- Cabinet of Ministers of Ukraine (2014). Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady. Is. 333-r. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (Accessed 29 July 2019).
- President of Ukraine (1994). Pro utvorennia Ministerstva okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha ta yadernoi bezpeky Ukrainy. Is. 768/94 Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768/94> (Accessed 29 July 2019).
- Romanyuk, S. A. (2019). Teoriia ta praktyka stratehichnoho upravlinnia [The theory and practice of strategic management]. NADU. Kyiv. 232 p. [in Ukrainian].
- Spivak, M. (2018). Zakonodavche zabezpechennia derzhavnoi polityky u sferi mistsevoho samovriaduvannia [Legislative support of state policy in the field of local self-government]. *Derzhava i pravo*. Vol. 82. P. 88–98. Retrieved from: http://idpnan.org.ua/ua/vidavnicha_dijalnist/derjava_i_pravo.html (Accessed 28 July 2019).

Малиш Наталія Андріївна,
доктор наук з державного управління, професор
кафедри суспільного врядування,
Національний університет «Києво-Могилянська
академія»,
04070, Україна, м. Київ, вул. Сковороди, 2
Москаленко Світлана Олексіївна,
кандидат наук з державного управління, заступник
директора Інституту публічного управління та
адміністрування,
Національна академія державного управління при
Президентіві України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Malysh, Nataliia A.,
Doctor of Science in Public Administration, Professor of
the Department of Public Governance, Faculty of Law,
National University of Kyiv-Mohyla Academy,
2, Skovoroda St., Kyiv, 04070, Ukraine
E-mail: n.malysh@ukma.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0001-6803-7860>
Moskalenko, Svitlana O.,
Ph.D in Public Administration, Deputy Director of the
Institute of Public Management and Administration,
National Academy for Public Administration under the
President of Ukraine,
20, Anton Tsedik St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: moskalenko_c@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-5017-0230>

Цитування: Малиш Н. А., Москаленко С. О. Законодавче забезпечення державної екологічної політики України. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2019. № 3 (94). С. 39–46.

Стаття надійшла: 10.07.2019

Схвалено до друку: 25.09.2019

Citation: Malysh, N. A. and Moskalenko, S. O. (2019). Zakonodavche zabezpechennia derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy [Legislative support of public environmental policy of Ukraine]. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 3 (94). P. 39–46 [in Ukrainian].

Article arrived: 10.07.2019

Accepted: 25.09.2019